

СПРАВА «С.В.М. ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF S.V.M. v. UKRAINE)

(Заява № 40106/15)

Стислий виклад рішення від 12 вересня 2024 року

Справа стосується, як стверджувалося, незаконного та невиправданого розголошення інформації про погашену судимість заявника у довідці про несудимість. У лютому 2012 року ГУМВС України у Львівській області за заявою заявника надало йому довідку про несудимість, в якій було посилання на статтю 89 Кримінального кодексу України (далі – КК України) та зазначалося, що заявник вважається таким, що не має судимості. Заявник звернувся із заявою про вилучення посилання на статтю 89 КК України, оскільки ця довідка була потрібна йому для працевлаштування, а посилання на статтю 89 КК України робило очевидним для будь-кого, хто переглянув би довідку, що він мав судимість, що, у свою чергу, ставило його у невідгідне становищі на ринку праці. ГУМВС України у Львівській області відмовило заявнику, посилаючись на спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 23 серпня 2002 року № 823/188 (далі – наказ № 823/188), пункт 9.9 якого передбачав, зокрема, що довідки про несудимість мали видаватися із урахуванням вимог статті 89 КК України. Заявник подав позов проти ГУМВС України у Львівській області, вимагаючи зобов'язати працівників міліції змінити текст довідки. Заявник стверджував, що розголошення конфіденційної інформації, яка містилася у довідці, не було необхідним в контексті пошуку роботи та становило порушення статті 32 Конституції України та статті 14 Закону України «Про захист персональних даних», а також, що жодна частина наказу № 823/188 не містила будь-якого положення, яке б вимагало розголошення інформації про погашену судимість. Львівський окружний адміністративний суд відмовив у задоволенні позову заявника, постановивши, в тому числі, що працівники міліції діяли відповідно до законодавства України. Львівський апеляційний адміністративний суд залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника, підтримавши висновки та обґрунтування суду першої інстанції, а Вищий адміністративний суд України відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявника. З 2012 року чинна нормативно-правова база змінилася. Зокрема, новий наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30 березня 2022 року № 207 передбачав, що суб'єкти даних могли запитувати «повну» або «скорочену» версії довідок про несудимість, залежно від мети їхнього запиту. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 8 і 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) та статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції на те, що видана йому працівниками міліції довідка про несудимість свавільно та без необхідності розголосила конфіденційну інформацію щодо його погашеної судимості.

Розглянувши скаргу заявника за статтею 8 Конвенції, Європейський суд зазначив, що сторони не заперечували, що спосіб, у який була сформульована довідка про несудимість, давала читачеві зрозуміти, що заявник раніше був засуджений за кримінальне правопорушення. Беручи до уваги принципи, розроблені у відповідній практиці, Європейський суд дійшов висновку, що розголошення інформації про попередню судимість заявника у довідці про несудимість являло собою обробку конфіденційних персональних даних стосовно нього та становило втручання в його право на повагу до приватного життя, захищене статтею 8 Конвенції, та констатував порушення цього положення Конвенції. Щодо скарг заявника за статтею 14 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції Європейський суд, беручи до уваги підстави встановлення порушення у зв'язку зі скаргою за статтею 8 Конвенції, дійшов до висновку, що він розглянув основні юридичні питання і немає потреби розглядати ці скарги окремо.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує прийнятною скаргу, подану за статтею 8 Конвенції;
2. Постановляє, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. Постановляє, що немає потреби розглядати питання прийнятності та суть скарг за статтею 14 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції;
4. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 500 (три тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.